

WIJ ONDERGHESCHREVE TIMMERLIEDEN VAN RUMPST

Bovengenoemde titel dateert van het jaar 1718/19. Het is de aanhef van een notitie uit het rekeningboek van de ambachtsman Peter De Winter "de oudere". Dit rekeningboek(je) bevindt zich onder nummer 96 op de inventarislijst van Rumstse documenten die zich in het Rijksarchief Antwerpen (Beveren) bevinden.

Peter De Winter "de oudere" - ik noem hem zo om het onderscheid te maken met zijn zoon Peter De Winter "de jongere", eveneens een timmerman - werd geboren te Duffel op 10-07-1651 als oudste kind van Joannes De Winter en Barbara De Meyer. Hij huwde op 12-11-1679 te Rumst met Maeyken Naulaets, geboren te Rumst op 16-11-1649. Hij was toen 28 jaar oud. Hij overleed te Rumst op 07-02-1733, 81 jaar oud, en enkele weken later stierf er ook zijn zoon Peter de jongere op 30-04-1733, 46 jaar oud.

Vermoedelijk was hij al een volleerd ambachtsman en was het misschien niet alleen de liefde die hem naar Rumst bracht, maar mogelijk ook de nood aan een timmerman voor de gemeente.

In de periode waarin Peter leefde zijn onze gewesten vaak een speelbal geweest van andere mogendheden zoals Fransen, Engelsen, Hollanders en Duitsers, die er meermaals slag leverden. Onze gewesten gingen uiteindelijk bij het Verdrag van Utrecht in 1713 over van het Spaanse naar het Oostenrijkse bestuur.

Bij Jos Neyens lezen we dat Rumst na de afscheiding van Boom in 1663 toch nog een der voornaamste dorpen was van de Rupelstreek. Er verbleven naast een dokter "chirurgijn" De Clercq, ook nog Peter Van Cauwenberg als drossaard van Heindonk en tevens openbaar notaris en meester Hendrik Franciscus Stuyck als advocaat. Van 1711 tot 1744 was G.F. Bordinckx er pastoor.

In 1715 was het bestuur van de gemeente in handen van jonkheer de Putz, drossaard, Adriaen Herry, schout, Vandermaelen, secretaris, Jan Van Cauwenberg en Lanceloot De Vos, burgemeesters van binnen en buiten de Vrijheid en van Hendrik Gremment als collecteur.

Aardappelen en tabak waren in die tijd nog niet ingeburgerd maar koren, tarwe en boekweit, gerst en haver werden volgens de telling van 1709 veelvuldig als voedingsgewassen geteeld.

Volgens deze telling bezat Rumst toen 1129 inwoners. Buiten onze bovenvermelde timmerlieden waren er ook nog andere ambachtsmannen. Er was een molenaar, smid, meerdere brouwers, bakker, herbergiers en andere.

Het rekenboek van Peter De Winter is een vrij klein bescheiden schriftje, 16 cm breed en 18 cm hoog met als omslag een oud perkament, en in zeer onleesbaar geschrift. Hoe dit boekje in het archief van Rumst is verzeild geraakt, kunnen we niet meer achterhalen, maar op 23-02-1733 werd na zijn overlijden een inventaris opgemaakt van zijn papieren bezittingen, overgegeven aan pastoor Bordinckx, die deze moest geven aan Peter De Winter Peterszone, waaronder zoals beschreven:

Erfbrieven, enige papieren aangaande de stede te Kontich, een bundel van papieren, specificaties, notities, boekjes en testamenten, alles samen 26 stuks. Mogelijk maakte zijn rekeningboek hier ook deel van uit. Het geeft ons een idee wat de man aan werkzaamheden te verrichten had en hoe nauwkeurig hij het heeft opgeschreven.

Buiten zijn in het boekje opgeschreven werkzaamheden heeft Peter De Winter verscheidene werken in en om de gemeente uitgevoerd. Zo lezen we in de verschillende jaargangen van de schepengriffie van Rumst, bewerkt door Leo Vermeulen en uitgegeven door Rumesta, volgende betalingen voor leveringen of arbeid aan hem:

- Voor het taxeren van een huis en een schuur.
- Voor het maken van een doodskist.
- Voor reparaties aan de kerktoren betaald door de collecteur Gillis Van Cauwenbergh, 52,9 gulden.
- Voor het opnieuw hangen van de grote en de kleine klok en het maken van peerdkribben en “rasteel”, 38 gulden.

De kerkrekeningen vermelden verscheidene betalingen voor werken waar hij als timmerman hoogstwaarschijnlijk aan meegewerkt zal hebben, zoals het plaatsen van een lambrisering in de kerk, aangekocht in 1681 bij de begijnhofkerk van Antwerpen “voor de somme van seven en tachtig gulden over seven dusent en twee hondert voet schrijbert, gekocht het dusent voet elf gulden en tien stuivers, tot het lambriseren van de kercke alhier”.

Verder werd tegen het einde van de XVIIde eeuw het oksaal afgebroken en een nieuw gebouwd en werden tevens herstellingen uitgevoerd aan de “vuste” (met de “vuste” wordt vermoedelijk het plafond boven het oksaal bedoeld”).

Op 9 maart 1711 werd een overeenkomst afgesloten voor het maken van twee altaren voor de prijs van 700 gulden. Voor deze laatste werken is het niet bewezen dat Peter De Winter ze in opdracht heeft uitgevoerd, maar als timmerman en duivel-doet-al in de gemeente, zoals zal blijken uit volgende notities uit zijn rekenboek, zal hij er ongetwijfeld aan meegewerkt hebben om ze te installeren.

Aan de hand van die notities kunnen we afleiden dat hij ook een soort aannemer was voor allerhande werken en karweien die voor kerk en bestuur moesten worden uitgevoerd.

Het notitieboekje bevat slechts een 15-tal pagina's waarop hij zijn aantekeningen heeft gemaakt, de rest zijn blanco bladen. Toch geeft het ons een inkijk van wat hij hier als ambachtsman, nu 300 jaar geleden, zoal te doen had.

Hieronder één van de bladzijden uit zijn rekenboek.

De tekst luidt als volgt:

Wij ondergheschreve timmerlieden van rumpst verclaeren ghetacseert te hebben een quantiteit boomen ghestaen onder de vrijheijt van rumpst van ses hondert en sestien boomen daer over heeft peeter de winter ghetacseert de somme van 2338 gulden

cornelis de winter heeft die ghetacseert tot de som van 2287 gulden en de boom voor boom ieder naer sijn weerde afghenoomen oft ghetacseert ende dat van malcanderen te weten niet oft segghen

te weten hogh oft lech elck naer sijne verstande oft wetenschap ghetacseert soo voor den eenen en den anderen naer consientie ten versoecke van mijn heere den borghemeester tot mechghelen ghedaen in jaer een duisent seven hondert neghen thien in appriel 1719

comt daer voor twee gulden en acht stuivers

die somme van 2-8

ghelevert 160 voet tinghels compt 8-0 en voor eenen gulden naeghels 2-0den 8 augustus 1719 soo heb ick noch eenen dagh om een brugh te vernieuen onder willebroeck en noch ... zijk eenen dagh compt saemen 2-08

ghelevert 70 voet twee duym plancken compt ... thien gulden en tien stuyvers 10-10

Verder deed hij nog verschillende werken voor "den heer barron in battenbroeck".

De baron van Battenbroeck is naar mijn mening Franciscus Van Rommerswael dict Van Der

Gracht, baron van Vremde, heer van Eeckhoven, Battenbroeck enz., gehuwd met Gertrud Philippina Van Der Gracht. Of hij ook burgemeester was van Mechelen kon ik niet achterhalen.

Verschiedende werken werden ook uitgevoerd in "De Wildeman", een bekende herberg destijds gelegen op de Markt van Rumst.

Werner De Winter

Geraadpleegde werken:

Neyens, J. (1956). Rumst van Romeinse nederzetting tot nijverheidsgemeente.

De bevolking van Rumst in de XVIIIde eeuw. Rumst: Rumesta vzw

Nagels, D. (1927) Toponymische Studie over de gemeenten Rumpst en Terhaegen